БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 261 (8481) | 1957 оной ноябриин 3, воскресенье | Сэн 20 мүнгэн

Жэлэйнгээ түсэбые саг соонь дүүргэхэ хэрэгтэй

Агуухэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ой хүрэтэр оройдоо гурбахан үдэр үлэбэ. Энэ түүхэтэ һайндэрые ажалай бэлэгээр угтахын тулада советскэ хүнүүд хэдэн һарада удаагуур эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилжэ ерэбэ. Тиигэншьегүй яахаб. Абаһан уялгаяа дүүргэжэ, Эхэ орондоо эд бараа улам ехээр үгэхэ гээшэ коллектив бүхэнэй нэрэ хүндын, алдар солын хэрэг ха юм.

Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ, оронойմнай арадай ажахын һалбари бүхэндэ шэнэ шэнэ амжалта түйлагдана. Ехээр элдүүрилэгдэһэн шэнэ газарһаа тариянай баян урга абтана. Хүсэ ехэтэ гол мүрэн дээрэ баригдажа байһан асари ехэ электростанцинууд ашаглагдана. Эрдэмтэдэймнай зохёон бүтээһэн хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе тойроно. Эдэ бүгэдэ хадаа советскэ хүнүүдэй октябриингаа һайндэртэ бариһан ажалай бэлэг болоно. Тэрэ тоодо манайшье республикын ажалшад социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна. Ороноймнай шэнэ барилганuудта манай эндэһээ сонхын шэл, ой модон, цемент гэхэ мэтэ улам ехээр эльгээгдэнэ. Түрүү предприятинуудтамнай үйлэдбэрилэгдэһэн консервэ, колбаса, сэмбэ болон бусад эд бараан элбэгээр наймаалагдана. Урда жэлнүүдтэ ехэхэн гээгдэлдэ ороһон Черемухын леспромхозой модошод энэ жэлдэ үйлэдбэридөө эрид хубилалта хэжэ, республикынгаа промышленностиин түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Иимэ амжалта хайшан гээд туйлагдааб гэхэдэ, леспромхозой хүдэлмэришэд партийна организациингаа хүтэлбэри доро ажалайнгаа эмхидхэлые эрид һайжаруулхын, үйлэдбэриингөө доторой арга боломжые дүүрэнээр ашаглахын түлөө тэмсэлээ шангадхаа. Леспромхозой модошод социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, үнгэрэгшэ 10 һарынгаа даалгабариһаа гадуур хэдэн арбаад мянган кубометр модо оронойнгоо шэнэ барилганuудта үгэбэ.

Республика доторнай гүрэнэй түсэбые муу бэшээр дүүргэжэ байһан предприятинуудай яһала олоншье һаа, арадай ажахыда хэрэглэгдэхэ продукци, ажалшадта эд бараа, гэр байра дутуу үгэжэ байһан предприятинууд нилээд олон. Республика доторнай эрхилэгдэдэг барилгын хүдэлмэриин горьтойхон хубиие бэелүүлдэг «Бурмонголстрой» трестын түсэбэй дүүргэлтэ бэрхэшээлтэй байдалда оронхой. Трестын барилгын управленинүүд оньһото механизмуудаар яһала хангагданхай гээшэ. Теэд ажалай эмхидхэлэй муугаар табигдаһан, барилгын метариалнуудай дуталдадаг дээрэһээ байрын гэрнүүд хараалагдаһан саг болзор соогоо ашаглалгада оруулагданагүй. Трестын хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна организацинууд коллективүүдэйнгээ абаһан уялгые заатагүй дүүргэхын түлөө тэмсэл һулаар ябуулна. Социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэдэг байна.

Тэрэшэлэн, республикымнай нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин системын олон предприяти үнгэрэгшэ гурбан квартал соо гүрэнэй түсэб дүүргээгүй дээрэһээ олохон мянганай эд бараа худалдаа наймаанай организацинуудта дутуу тушаагаа. Илангаяа «Красный путь», «Кооптруд» гэжэ олзоборилгын артельнүүд, мүн Яруунын, Түнхэнэй аймагуудтахи промкомбинадуудта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл тон һулаар ябуулагдана. Тиимэһээ валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбынь һараһаа һарада дүүргэгдэдэггүй шахуу.

Жэлэй дүүрэтэр богони саг үлэбэ. Үнгэрһэн үеын хүдэлмэриин дутагдалнуудые обёорон шүүмжэлжэ, гээгдэнги предприятинуудай коллективүүд жэл соо продукци үйлэдбэрилхэ графигаа түргөөр хүсэхэ талаар шухала хэмжээ абаха зэргэтэй. Тиин үйлэдбэри дээрээ шэнэ технологи, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэхэ тон шухала. Илангаяа предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ гол зорилгоёо мартаха ёһогүй.

Олонхи предприятинуудта машина зэмсэгүүдэй, оньһото түхеэрэлгэнүүдэй элдэб шалтагаанаар миин байха ябадал али олон үзэгдэнэ. Иимэ хангалтагүй хүдэлмэриин эсэстэ предприяти жэгдэ бэшээр хүдэлмэрилжэ, һара, кварталай эсэстэ тэбдэхэ, яараха ябадал гаргана. Эдэ дутагдалнуудые түргөөр усадхахын түлөө шангаар тэмсэхые хүдэлмэришэн бүхэнһөө эригдэнэ.

Промышленностиин, барилгын ба транспортын хүдэлмэришэд! Үйлэдбэридөө түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлэгты, үйлэдбэриин эмхидхэлые һайжаруулагты. Предприятинуудай тэгшэ һайн хүдэлмэри хангагты, ажалай социалистическэ журам бэхижүүлэгты! гэжэ Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряанууд соо хэлэгдэнэ. Предприяти бүхэнэй коллективүүд энэ уряае амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада оролдожо, Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ туйлаһан амжалтаяа саашадань арьбадхахын түлөө оролдохо байна. Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинууд үйлэдбэриие ёһотой һайнаар хинан шалгажа, зургаадахи табанжэлэй гурбадахи жэл—1958 ониие ажалай бүри ехэ амжалтаар угтахын түлөө тэмсэхэ саг ерээ.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон нииդэгшэ хэмэл одоной, тэрэниие анхан абажа гараһан ракетын ябадал тухай

Ноябриин 2-ой үглөөнэй 6 часта ракетэ дэлхэйе тойрон 425 дахин ниидэбэ. Хэмэл одониинь ракетэдээ орходоо тойрожо ябаһан замайнгаа 1,46 хубяарынь багаар дэлхэйе тойроо. Ноябриин 2-ой үдэшэлэн ракетэ тойрожо ябаһан замайнгаа 1,52 хубяар хэмэл одонһоо түрүүлхэ гү, али саг дээрэ оруулхада 45,5 минутаар урид ябаха байна.

Баруун урдаһаа зүүн хойшоо шэглэн, хойто широтагай 42 ба 62 градусай хоорондо, мүн баруун хойноһоо зүүн урагшаа шэглэн, урда широтагай 30 ба 65 градусай хоорондо ниидэжэ ябахадань, хонгор сэлмэг байгаа һаань, ракетые миин нюдөөр хаража болоно. Тиихэдэ дэлхэйн бүмбэрсэгэй хойто хахадта наранай ороһоной һүүлээр, бүмбэрсэгэй урда хахадтань наранай гарахын урда тээ ракетэ харагдаха байна.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Краснодарай хизаарые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Тариа, мяха, һү, үндэгэ болон худөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр абадаг болохо ба бэлэдхэхэ талаар Краснодарай хизаарай ажалшадай ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө **Краснодарай хизаарые Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй оюун бэлигтэндэ РСФСР-эй хүндэтэ нэрэззэргэнүүдые олгохо тухай

Советскэ искусствын үмэнэ габьяатай байһанайнь түлөө доро дурсагдаһан хүнүүдтэ иимэ нэрэзэргэнүүдые олгохо:

РСФСР-эй АРАДАЙ АРТИСТ

1. **Гендунова** Найданда—драмын театрын артистка, РСФСР-эй габьяата артистка.
2. **Генинов** Чойжи-Нима Гениновичтэ—драмын театрын артист, РСФСР-эй габьяата артист.

РСФСР-эй ИСКУССТВЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ-ЯБУУЛАГША

1. **Тимин** Александр Ивановичта—оперо, баледэй театрын главна уранзурааша.
2. **Шагжин** Цыренжап — драмын театрын главна режиссёр.

РСФСР-эй ГАБЬЯАТА АРТИСТ

1. **Гергесова** Татьяна Евфремовнадэ—филармониин артистка.
2. **Линхобоин** Лхасаран Лодоновичто—оперо, баледэй театрын артист.
3. **Семенова** Юлия Семеновнада—оперо, баледэй театрын артистка.
4. **Халматов** Владимир Константиновичта—драмын театрын артист.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1957 оной октябриин 30.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ РСФСР-эй габьяата врачын хүндэтэ нэрэззэргэ олгохо тухай

Арадай элүүрые хамгаалха хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө **«РСФСР-эй габьяата врач»** гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ иимэ хүнүүдтэ олгохо:

1. **Бакутина** Таисия Павловнада—Улан-Удэ городой нарайлалгын гэрэй отделениие даагша.
2. **Дудкин** Георгий Пантелеймоновичто—Улан-Удэ городой бушуу түргэн медицинскэ туһаламжа үзүүлдэг станциин главна врач.
3. **Есманский** Владимир Тихоновичтэ—Улан-Удэ городой 1-дэхи больницын отделениие даагша.
4. **Петров** Александр Георгиевич—Улан-Удэ городой 1-дэхи больницын отделениие даагша.
5. **Раднаев** Чирип Раднаевич—яһанай туберкулёзой Аршаанай санаториин главна врач.
6. **Сельверова** Сирена Бадмаевна—Улан-Удэ городой нарайлалгын гэрэй врач.
7. **Щорс** Александра Петровнада—Улан-Удэ городой арһанай-венерологическа республиканска диспансерэй кабинедые даагша.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1957 оной октябриин 30.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй һургуулинуудай багшанарта РСФСР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэззэргэ олгохо тухай

Арадай гэгээрэлэй үмэнэ габьяатай байһанайнь түлөө **«РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша»** гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ иимэ хүнүүдтэ олгохо:

1. **Васильева** Софья Степановнада—Кяхта городой дунда һургуулиин багша.
2. **Иринчеева** Елена Степановнада—Иволгын аймагай Оронгын дунда һургуулиин багша.
3. **Мясников** Леонид Афанасьевичта—Бичурын аймагай Бага-Куналейн дунда һургуулиин багша.
4. **Намсараев** Надмит Намсараевичта — Хэжэнгын аймагай дунда һургуулиин багша.
5. **Незнамова** Клавдия Яковлевнада—Улан-Удэ городой № 65 дунда һургуулиин багша.
6. **Сундарон** Цындыма Букаевнада—Курумканай аймагай Хонхинойн эхин шатын һургуулиин багша.
7. **Хохлова** Мария Прокопьевнада—Улан-Удэ городой № 2 дунда һургуулиин багша.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1957 оной октябриин 30.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойтой дашарамдуулан амнисти олгохо тухай

Гүрэндэ ехэ аюул болохоор бэшэ гэм хэһэн хүнүүдэй хуби заяаень хүнгэдхэхые эрмэлзэн, мүн советскэ обществодо үзүүлһэн хоро гэмээ сагаалхын тулада социалистическэ байгуулалтада саашадаа хабаадахыень тэдэниие уряалан, Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэрэй баярта үдэрнүүдтэ СССР-эй Верховно Советэй Президиум хүндэ энэрхы сэдьхэлээр хандаха гэһэн гол ёһые баримталан, **иигэжэ тогтооно:**

1. Тэбхэр 3 жэл хүрэтэр эрхээ хаһагдаһан хүнүүдые, тэрэшэлэн эрхээ хаһагдаагүй аад, ондоогоор хэһээгдэһэн хүнүүдые хэһээлтэһээ сүлөөлхэ.

2. Хэдышье жэлээр эрхээ хаһагдаһан байгаа һаань—илгадгүй доро дурсагдагшадые хэһээлтэһээ сүлөөлхэ:

а) 8 наһанһаа доошо наһатай хүүгэдтэй эхэнэрнүүдые, тэрэшэлэн түрэхэ эхэнэрнүүдые;

б) 60 наһанһаа дээшэ эрэшүүлые, 55-һаа дээшэ наһатай эхэнэрнүүдые;

в) наһаяа хүсөөгүй хүүгэдые—16 наһатайшуул хүрэтэр.

3. Гурбан жэлһээ дээшэ болзороор эрхээ хаһагдаһан хүнүүдэй хэһээлтын үлөөд байһан болзорые хахадтань оруулха.

4. Энэ Указай 1, 2, 3 статьянуудта дурсагдаһан хүнүүдые сүлэлгэ, заралга болон эрхээ хаһалга гэхэшэлэн нэмэлтэ хэһээлтэ гарахыень болюулха. Тэрэшэлэн, гол ехэ хэһээлтээ амсажа гараад байһан гү, али болзорһоо урид табигдаһан хүнүүдые мүн лэ дурсагдаһан нэмэлтэ хэһээлтэһээ сүлөөлхэ.

5. Хуулиин ёһоор 3 жэл хүрэтэр эрхээ хаһагдахаар гү, али эрхээ хаһагдангүйгөөр ондоо янзын хэһээлтэ амсахаар аад, энэ Указһаа урда хэгдэһэн гэмтэ ябадал тухай мүрдэлгын бүхы хэрэгүүдые, мүн сүүдтэ харагдаагүй байһан хэрэгүүдые, тэрэшэлэн энэ Указай 2-дохи статьяда дурсагдаһан хүнүүд тушаа үүсхэгдэһэн хэрэгүүдые болюулха.

Энэ Указай гарахын урда тээ гэм хэжэ, хуулиин ёһоор 3 жэлһээ дээшэ болзороор эрхээ хаһагдаха ёһотой хүнүүд тушаа иигэжэ тогтохо: хэрбээ эдэ хүнүүдые 3 жэлһээ дээшэ бэшэ болзороор эрхыень хаһахада болохо гэжэ сүүдэй мэдэрээ һаань, гэмнэгдээд байһан тиимэ хүнүүдые хэһээлтэһээ сүлөөлхэ. Хэрбээ иимэ хүнүүдэй эрхыень 3 жэлһээ дээшэ болзороор хаһаха гэжэ сүүдэй мэдэрээ һаань, тэдэнэй хэһээлтын болзорые хахадтань оруулха.

6. Энэ Указай үндэһөөр хэһээлтэһээ сүлөөлэгдэхэ хүнүүдые, тэрэшэлэн энээнһээ урагша хэһээлтээ амсажа гараһан гү, али болзорһоо урид табигдаһан хүнүүдые сүүдлүүлээгүй гэжэ тоолохо.

7. Иимэ ушарнуудта амнисти олгохогүй:

а) Гүрэнэй гэмтэ ябадалнууд тухай Дүримэй нэгэдэхи бүлэгтэ хараалагдаһан гэмтэ ябадалнуудые — дээрмэдэлгэ, зорюута хүниие алалга, тонуул, зорюута хүниие сохижо гэмтээлгэ, хорото муухай хулигаан ябадал гаргалга, эхэнэрые хүсөөрөө эдлэлгэ, социалистическэ зөөриие ехэ хэмжээгээр хулуун үбэршэлгэ хэһэнэйнгээ түлөө сүүдлүүлһэн хүнүүдтэ амнисти олгохогүй;

б) хоёр гү, али бүри олон дахин сүүдлүүлһэн хулгайшадта, мүн урдань 2-һоо үлүү дахин сүүдлүүлһэн бусад хүнүүдтэ олгохогүй;

в) болзорһоо урид табигдаһан аад, дахин гэм хэһэн хүнүүдтэ олгохогүй;

г) эрхэ хаһадаг газарта гү, али сүлэлгэндэ хэһээлтэ амсажа байхадаа, тогтоогдоһон тэндэхи журамые хорото сэдьхэлээр эбдэдэг хүнүүдтэ амнисти олгохогүй.

8. Захиргаанай шатаар хэһээгдэхээр гэмтэ ябадал тус Указай гараһаа урид хэһэн хүнүүдые тушаалгаһаа, яла түлэлгэһөө болон бусад ондоо янзын зэмэ тохолгоһоо сүлөөлхэ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1957 оной ноябриин 1.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ

Краснодарай хизаарай худөө ажахын олон түрүүшүүлэй, партийна, советскэ болон комсомольско организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй худөө ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтээ амжалта туйлаһанайнь түлөө, мүн тариа, мяха, һү, үндэгэ болон худөө ажахын бусад продуктнуудые элбэг ехээр абажа, гүрэндэ тушааһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиум тэдэниие орден, медальнуудаар шагнаа.

Хамта дээрээ 4911 хүн, тэрэ тоодо Ленинэй орденоор 362, Ажалай Улаан Тугай орденоор 545, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор 1226 хүн, «Ажалай габьяагай түлөө» болон «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальнуудаар 2778 хүн шагнагдаа.

Худөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, мүн худөө ажахын продуктнуудые ехэ хэмжээгээр абаһанайнь түлөө хизаарай худөө ажахын 28 хүдэлмэрилэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо.

(ТАСС).

★

— Совет засагай жэлнүүдтэ арадаймнай ажахын болон культура айхабтар түргэнөөр һалбаран хүгжөө. Урдань, хаанта засагай үедэ России барга харанхы хизаар байһанаа Бурят-Монгол мүнөө танигдашагүйгөөр хубилаа. Бурят арадта зол жаргал олгоһон алдарта Коммунистическэ партида алдар соло! Манай ороной арадуудай хани барисаан мандаха болтогой!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уржадэр, Улан-Удэ городто республикын арадай ажахы болон культурна выставкэ нээлгэн дээрэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. С. Болсохоев элидхэл хэжэ байна.

Л. Хайдуровай фото.

★ ★

РСФСР

„Удаан саг соо, угаа шанга тэмсээн болоhоной hүүлээршье hаа, эсэсэй эсэстэ Россин Коммуные тогтоон байгуулха хэрэг зайлашагүй хангагдахал байха“.

К. МАРКС.

„Ород оронии үнэхөөрөө хүсэн түгэс, билтарма баян болгохын тула шухала байгаалиин баялигайшье, хүн зоной хүсэ шадалай нөөсыншье, арадай уран шадабарида Агууехэ революциин заяаhан асари hайхан далайсыншье талаар бүхы юумэн манайда бии“.

В. И. ЛЕНИН.

ЛЕНИНИЗМЫН МҮНДЭЛЬЭН ОРОН

«Манай hайхан Эхэ ороной ажалшадые хаанта засагай алууршадай, дворянуудай болон капиталистнуудай хүсэрхэжэ, дарлажа, мүлжэжэ, баhан доромжолхыень харахада, мэдэрхэдэ сэдьхэл зүрхэндэмнай аргагүй уйтай, хүндэ байна» гэжэ 1914 ондо бэшэгдэhэн «Великороссуудай үндэhэ яhатанай омогорхол тухай» гэhэн суута статья соогоо В. И. Ленин бэшэhэн юм.

Россие, бүхы дэлхэйн ажалшадые капиталистическэ богоолшолгоhоо сүлөөлхэ гэhэн арюун hайхан зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэород арадай агуу ехэ хүбүүн В. И. Ленин бүхы ами наhаяа, барагдашагүй ехэ революционно эршэ эдэбхиеэ зорюулhан байна.

Хаанта Росси хадаа империализмын бузагай муухай бүхы юумэнүүдые суглуулhан гүрэн байгаа. Эндэ элдэб түхэлэй дарлалта—капиталистическэшье, феодальнашье, колониальнашье дарлалта, мүлжэлгэ бии байhан юм. Эгээл энээн дээрэhээ Росси болбол XX зуунай эхиндэ дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй боложо байhан гол газарынь байhан байна.

Орон доторхи бүхы түрүү демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр хаанта засагай айхабтар хэрзэгы шэрүүн хэмжээнүүдые абадаг дээрэhээнь манай орон дотор дэлгэрhэн революционно хүдэлөөн илангаяа шангаар, хүсэтэйгөөр орьёлон хүгжэhэн юм. Мүн революционно тэмсэлдэ бүхы ажалшадай аха захань боложо, тэдэнние хүтэлбэрилхэ агууехэ хүсэн — ородой пролетариат Россида бии болоо hэн.

Дэлхэй дээрэ эгээл революционно хүдэлмэришэн ангиие бии болгоhон Росси хадаа илангаяа ехэ үүргэтэй гэжэ В. И. Ленин нэгэнтэ бэшэ онсолон тэмдэглэдэг hэн.

Агууехэ пролетарска революциин Россида болохоёо байhан дээрэhээнь большевигүүдэй парти, тэрэнэй вождьнорынь марксизмын революционно hургаалые шэнэ түүхэтэ оршон байдалда тааралдуулан hэргээн хүгжөөхэ ёhотой болоhон байгаа. Харин тэрэ үедэ II Интернационалай оппортунистнууд марксизмые хазагайруулаад байhан юм.

Гансал Ленин марксизмын революционно hургаалые hэргээжэ, саашань амжалтатайгаар хүгжөөжэ шадаhан байна. Марксизмые хазагайруулхые hэдэhэн бүхы этэгээдүүдтэй эршэмтэй шанга тэмсэл хэжэ, Маркс Энгельс хоёрой агууехэ hургаалые Ленин hэргээжэ хүгжөөгөөд, революци хэхэ гол хүсэнүүд тухай, революциин илаха эрхэ байдал тухай, манай орон дотор социализм, коммунизм байгуулжа болохо тухай асуудалые зохёон шиидхэhэн байна.

Мүнөө Октябриин 40 жэлэй ойн урда тээ ябаhан замаа эрьен тойрожо харахадаа, манай революциин үргэн ехэ далайсые, ороноо социалистическэ ёhоор хубилгаха хэрэгтээ Совет арадай туйлаhан hүр жабхаланта илалтые илангаяа эли тодоор харанабди.

Манай арадай зохёон байгуулхы эдэбхи хэшээлэй хүсэтэ ехээр hалбарха, социалистическэ байгуулалтын мандаха байhые Ленин хэдэн жэлэй урда тээ уридшалан мэдэhэн юм. «Үнэхөөрөөл хүсэтэ, үнэхөөрөө баян Русь байгуулхын тулада бидэндэ байгаалиин ехэ баялигшье, олон мянган хүн зоншье... бии юм» гэжэ Ленин тиихэдэ хэлэдэг hэн.

Эдэ үгэнүүдэй хэлэгдэhэнhээ хойшо манай орон дотор ямар ехэ хубилалта болоо гээшэб! Ленинизмын туг доро Коммунистическэ партиин сэсэмэргэн хүтэлбэреэр совет арад 40 жэлэй туршада асари ехэ алхам урагшаа хэжэ, экономикоёо, соёл культураяа, наука болон техникээ эрид ехээр хүгжөөгөөд, дэлхэй дээрэ эгээ түрүүшын социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые, алдар солые үндэр ехэ болгоhон байна.

Социализмын илалта түгэлдэрөөр байгуулагдажа, СССР-тэ ленинизмын hургаалай бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байhан ушар бүхы оронуудай ниитын хүгжэлтэдэ улам ехэ нүлөө үзүүлдэг боложо байнхай. Ленинизмын агууехэ туг доро гансал Советскэ Союзай арадууд бэшэ, харин Европа, Азиин 12 ороной ажалшад шэнэ ажабайдал байгуулхын түлөө амжалтатайгаар тэмсэжэ, улам ехэ илалтануудые туйлана. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы зоной гурбанhаа үлүү хубииень багтааhан шэнэ, социалистическэ лагерь Эльбэhээ эхилээд, Урда-Хитадай далай хүрэтэр үргэн ехэ дайда эзэлэн жаргана.

Ленинэй hургаалай гол шухала нимэ зүйлнүүдынь шэнэ социалистическэ общество байгуулгын ниитэ хараа шугамууд болон жама ёhониинь мүн гэжэ СССР-тэ ба арадай демократиин оронуудта социализм байгуулгын дүй дүршэл эли тодоор харуулаа. Эдэнь — пролетариадай диктатура тухай, хүдэлмэришэн ангиин болон таряашадай холбоо барисаа тухай, үндэhэ яhанай дарлалтые усадхажа болохо ба тэрэниие усадхаха шухала байhан тухай ехэ багын илгаагүй—бүхы арадуудай хоорондо хани барисаа тогтоохо тухай, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые энгэй үмсэ бэшэ болгожо, ниитын социалистическэ зөөри бии болгохо тухай зүйлнүүд болоно.

Марксизмын үзэл бодолой дээдэ шатань болохо ленинизм олон миллион ажалшадай дунда дэлгэрэн таража, бүхы дэлхэй дээрэ обществын байгуулалтые hайжаруулха тээшэ хүгжэлтые түргэдхэгшэ агууехэ материальна хүсэн болоо юм.

Империалистическэ хархисуудай ямаршье хорото ябуулга хэжэ байгаа hаань, Советүүдэй социалистическэ Республика хэзээшье булигдахагүй, харин уласхоорондын социализмын замыень гэрэлтүүлэн, бүхы дэлхэйн ажалшадта үльгэр жэшээ болохо байна гэжэ хэлэhэн Ленинэй гайхамшагта үгэнүүд хүсэлдөө.

Л. Николаев.

Алдаршан суурхаха табисууртай арад

«Москва, Москва!.. Тон дуратайб шамдаа,
түрэhэн хүбүүндээ шэнгеэр,
Ород гэhэн нэрэ,—ямар хүсэтэй, hүртэй,
яаhан зөөлэн зулгыб!

М. Лермонтов.

«..Өөрынгөө байдалые өөhэдөө зохёохо, улам бүри hайн hайхан болгохо зол хуби олон зуун жэл урид манда хангагданхай».

Н. Чернышевский.

«Россидоо би үнэн зүрхэнhөө дурладагби. Россиhоо ондоо тээ хаанашье ябаха тухай ухаан бодолдомни орохогүй байна. Наhан соогоо нэгэл дахин, удааншаг болзороор хилын саана гаража, бараг газарнуудта байха ушартай болоо hэм. Теэд, Росси тээшэ зүрхэнэйнгөө татууран тэглүүлээгүй нэгэшье минутые hананагүйб...».

М. Салтыков-Щедрин.

«...Россимнай дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ эрхэ сүлөөтэй орон болохо!..».

М. Горький.

«Би Россидоо дуратайб, Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндэдэ дурладагби... Энэ хадаа намтай хамта түрэлсэhэн дурлал юм, иимэ дурлалые зүрхэнhөө таhалжа, шэнэдхэн хубилгажа шадагдахагүй».

Н. Пирогов.

«Ород ороной ерээдүйн хуби заяанда ходо этигэдэг байгааб—тэрэмни улам нэмэжэ, бүри ехээр бэхижээ...».

Д. Менделеев.

«Хүдэлмэришэд, таряашадай шэн габьяата баатаршалгаар тогтоогдоhон манай Советскэ Республика саашадаа hалбаран мандахань лабтай...».

К. Тимирязев.

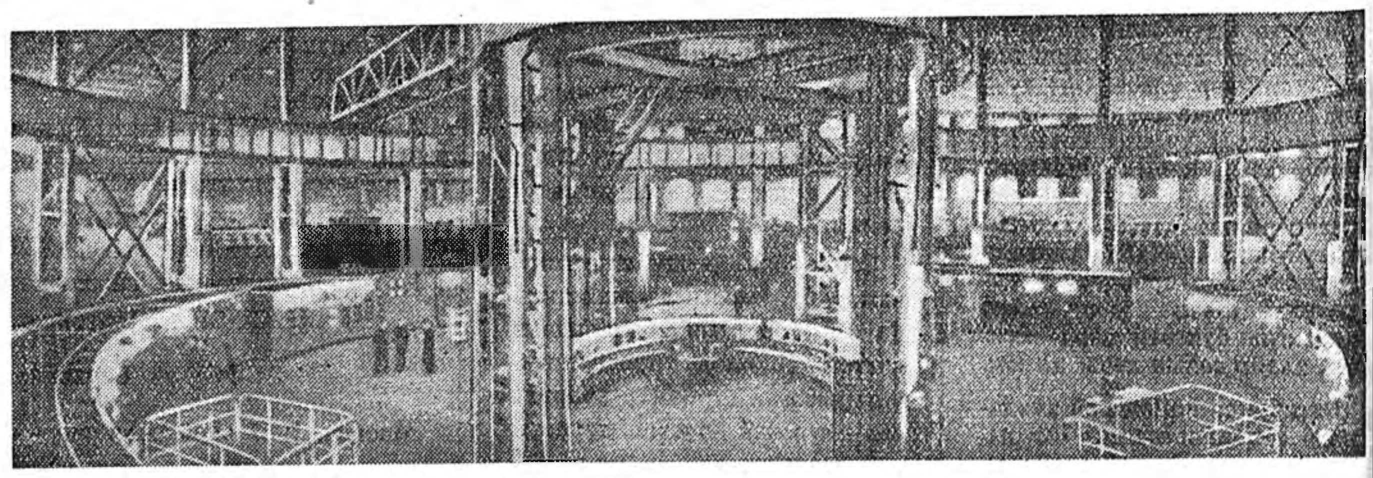
«Юушье хэжэ байхадаа, гүбхын түрүүн эсэгэ орондоо,Ород ороной наукада туhа хүргэнэб гэжэ ходо hанадаг агшаб».

И. Павлов.

«Ажал тэмсэл хоёр соо
ургаң мандаhан шамайгаа,
хүн түрэлтэнэй хабарые,
минии эсэгэ оронииe,
минии республикые
магтан дууланаб!»

В. Маяковский.

ЭРДЭМ СОЁЛОЙ АГУУЕХЭ ТУЙЛАЛТА

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: онсо хүсэтэ энерги шэнжэлхэ физикын лабораториин синхрофазотрон.

ОРОДОЙ НАУКА

Ородой наука үни холо бии боложо хүгжэhэн түүхэтэй юм. Нэгэдэгээр Петрын байгуулhан Наукануудай Петербургын академидэ XVIII зуунай тэн багаар ородой агууехэ эрдэмтэ академик М. В. Ломоносов оюун бэлигээ бадаруулжа байhан юм.

Ородой агууехэ эрдэмтэд наука, техникын талаар угаа шухала олон амжалта туйлаhан байна. Лобачевскиин Неэвклидова геометри, Менделеевэй периодическа системэ, Столетовэй фотоэлектрическэ эффект гэдэгүүд эрдэм ухаае баяжуулаа. А. С. Попов дэлхэй дээрэ эгээл түрүүн радио бии болгоо. Ородой элитэ эрдэмтэд И. М. Сеченов И. П. Павлов хоёр наукада тон ехэ туhа нэмэри хэhэн алдартай.

Революциин урда тээхи 10 жэлэй туршада механик болон математигууд, А. М. Ляпуновай, А. Н. Крыловой нэрэнүүд сууда гараhан байна. Аэродинамигууд, Н. Е. Жуковскиин, С. А. Чаплыгинай болон К. Э. Циолковскиин бэелүүлhэн шэнжэлэлгэнүүд онсо ехэ удхашанартай. Амида байгаали тухай hургаал К. А. Тимирязев, алдарта И. В. Мичурин зохёогоо юм.

Октябриин революциин hүүлээр манай орон дотор наука тон ондоо болоо. Эрдэм ухаае хүгжөөхэ хэрэгтэ Коммунистическэ парти, Советскэ правительство үдэр бүри анхарал оролдолго гаргажа байдаг. Совет засагай тогтоhоор 40 жэлэй туршада эрдэм ухаан гэээшэ манай орон дотор үзэгдөөгүй ехээр hалбаржа, айхабтар олон научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд болон дээдэ hургуулинууд бии болоо. Эдэ эмхи зургаанuудта болон hургуулинуудта 240 мянга шахуу научна хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Энэнь революциин урда тээхидэ орходоо 24 дахин шахуу олон.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ советскэ хэмэл одые hаяхан табиhан ушар манай ороной наукын үндэр дээдэ хэмжээндэ хүрэтэрөө хүгжэhые эли тодоор гэршэлэн харуулна. Мүн атомна энергиие хүн зоной аша туhада хэрэглэдэг болоhон ушар баhал аргагүй ехэ туйлалта мүн.

Атомна энергиhээ гадна, полупроводнигууд улам ехэ удхашанартай боложо байна. Наранай элшэнүүдые электрическэ энерги болгожо, промышленностьда хэрэглэхэ талаар полупроводнигууд тон ехэ үүргэ дүүргэхэ ёhотой.

Дэлхэй дээрэхи шэнгэн болон үдхэн түлишые тооложо бүридхөөд байхада, эдэ оройдоол зуун жэлдэ арай гэжэ хүрэхэ гэжэ тодороо юм. Тиимэhээ ондоо юумэнүүдhээ энерги абадаг болохо гээшэ хойшолуулашагүй шухала зорилго мүн. Жэшээнь, Наранhаа, ерэдэг элшэнүүдhээ энерги абажа болохо байна. Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ хэмэл одые амжалтатайгаар табиг шадал адли, мүн Наранай элшэ хүсые hаяар манай наука, техникын хэрэглэдэг болохо байhаниинь дамжаггүй.

Эрдэм ухаанай эдэ бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ Российска Федерациин эрдэмтэд илангаяа ехэ туhа нэмэри оруулна. Мүнөө үедэ ородой эрдэмтэд хадаа социализмын ороной эрдэм ухаанай ажал ябуулагшадай эгээл хүсэтэй, эгээл олон эрдэмтэдынь болонхой юм. Тэдэнэр шухала ехэ амжалтануудые туйлаhан, элдэб юумэ зохёон бүтээhэн байна.

Российска Федерацида СССР-эй Наукануудай академиин 13 филиал бии. Уралай, Казаниин, Баруун-Сибириин филиалнууд эрдэм ухаанай талаар ехэ амжалта туйлаhан байна.

СССР-эй Наукануудай академиин филиалнууд болон дээдэ hургуулинууд Советскэ Союзай захын холо нютагуудта, автономно республиканuудта арадай ажахые, соёл болбосоролыень хүгжөөхэ хэрэгтэ нилээд ехэ туhаламжа үзүүлнэ.

Академик А. Лебедев,
Социалистическэ Ажалай Герой.

Соёл культура

1914 ондо Россида юрэнхы түхэлэй болон тусхай hургуулинуудта бүхы дээрээ 5,6 миллион hурагшад hураhан байгаа. 1956 ондо иимэ hурагшадай тоо гурба дахин шахуу олошороо. Российска Федерацида үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүн үгы.

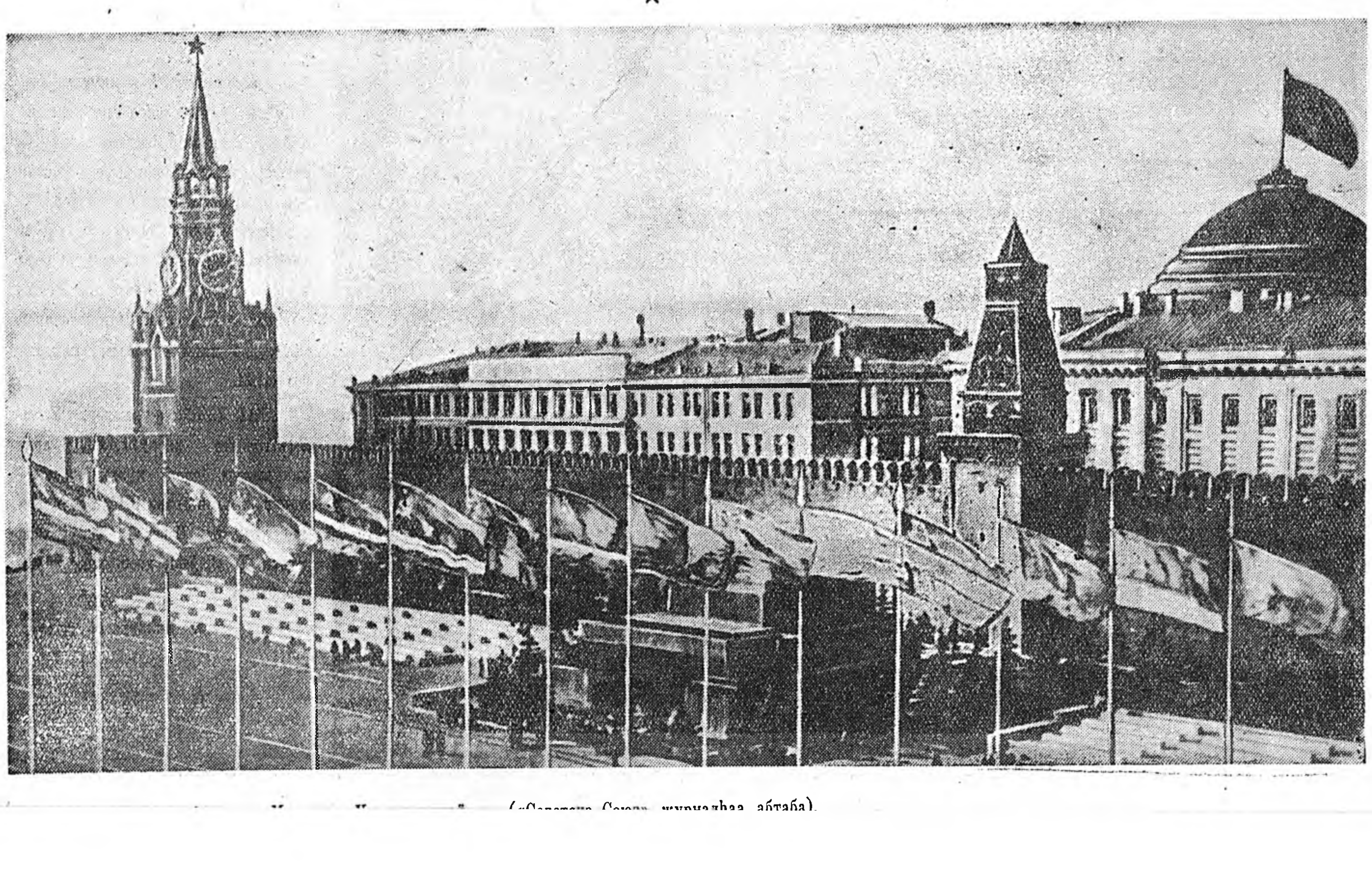
Олониитын орожо уншадаг республикын библиотекэнүүдтэ 379 миллион ном бии. Тиихэдэ 1913 ондо оройдоол 7 миллион ном байhан юм.

Советскэ хэблэл саг үргэлжэ ехэ болоно. 1928 ондо 220 миллион хэhэг ном хэблэгдэhэн байгаа hаа, 1955 ондо 811 миллион ном хэблэгдээ. Тиихэтэй хамта журналнуудай тираж 280 миллион байhанаа, 307 миллион хэhэг болотороо олошороо. Нэгэ дахин 6 миллион газетэ гарадаг байhан аад, мүнөө 35 миллион хэhэг газетэ гарана.

Ном, журнал, газетэ уншадаггүй бүлые манайда бэдэржэ олохон бэрхэтэй хэрэг болонхой. Энэншье ойлгосотой: бүхы оронойхидоол адли манайшье РСФСР-тэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүн үгы бшуу.

Мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэ

Советскэ Союзай дээдэ hургуулинуудта 2 миллион гаран студентнэр hурана. Тэдэнэй 1267 мянганиинь Российска Федерацида hурадаг юм. Энэнь Европын бүхы оронуудай студентнүүдтэ орходоо нилээд олон байна. Харин революциин урда тээ манай республикын мүнөө эзэлдэг газарта оройдоол 86 мянган студент hурадаг байhан юм. Мүнөө студентнэр 16 дахин шахуу олон болоо. Энэмнай асари ехэ амжалта мүн!

[illegible] («Советскэ Союз» журналhаа абтаба).

Москва. Восстаниин талмайдахи үндэр байшан.

РСФСР

„Эрид шууд ябуулга хэхэ, эсэшэ сусашагүйгөөр шармайн гүйсэд-[х]эхэ гээшэ ород арадай онсо өөрэ шанар мүн болоно. Гайхамшаг [...]бьяа гаргаха, алдар солоёо дуудуулха табисууртай арад юм!...“

А. РАДИЩЕВ.

„Наука ба искусствын хуули ёһонуудые тодорхойлогшо, гэгээрэнги хүн түрэлтэнэй хүндэлэл талархалда хүртэгшэ болбосоронгы дэлхэйн түрүү манлай болоһон Россие 1940 ондо хараха хубитай ашанар, гушанартаа атаарханаб“.

В. БЕЛИНСКИЙ.

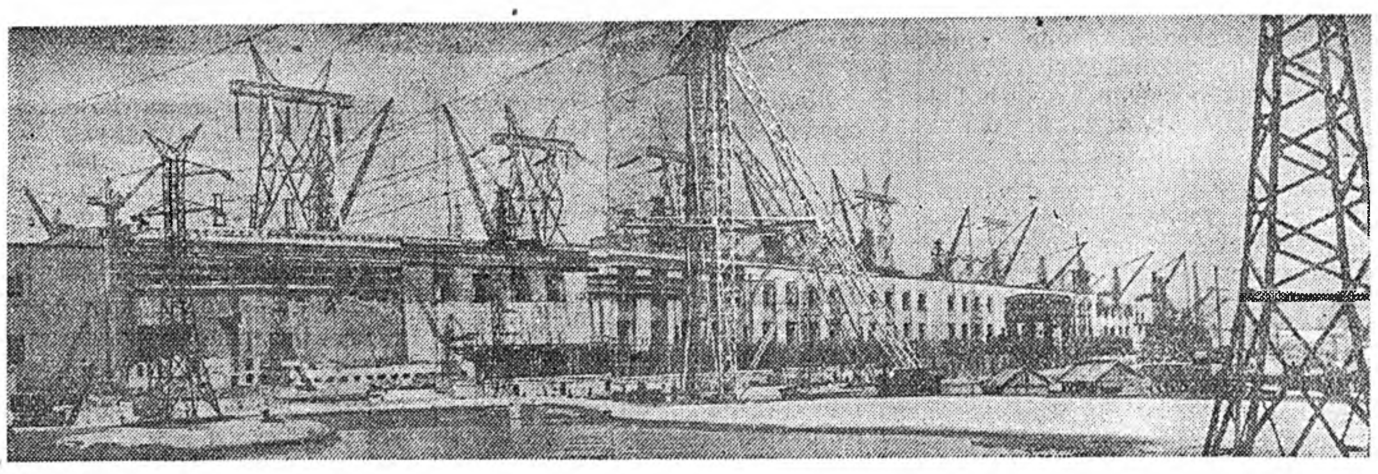
Дамба ЖАЛСАРАЕВ

ГОЛ ЕХЭ ХАРГЫ

[Хит]алзама шангаар татаһан
[Хү]жүүн булад хүбшэ —
[Хиз]аарһаа хизаар хүрэтэр
[С]ибириин магистраль ханхинана.
[Зур]алзаһан поезднууд,
[Н]иидэһэн түмэр утаһад...
[Зон]ой ажабайдал
[Х]анхинаан сооһоонь задарна...
[...]түү бүрэгэр тайга соогуур,
[...]ооһон талын дундуур,
[Бу]рят нүүдэл малшын
[...]ы гэрэй хажуугаар,
[...] барисаанай ёһоор
[...]үрбэһэлиг гараа үгэһэндэл,
[Ха]хинама энэ гол харгы
[Р]осси татан зурылгаа.
[...]р толгойто бүргэдэй
[...]абар урдаа барижа,
[...]н шэрээ түшэһэн
[Р]осси гээшэ бэшэл,—
[...]рхис һабарай хашаланда
[...]оопо нюсэгөөр ябажа,
[...]агые хуу дабадаг
[...]одото Росси — хүдэлмэришэн.
[...]мэ Росси хара хүлһөө
[...]ажуугаарнь яһаашье,
[...]а шоройтой худхан табижа,
[...]ельснүүдые үргөө.
[...]мэл баһа Бурят
[...]мээ, морёо гээһээр,
[...]иргынгаа гараса
[...]алын модо зөөгөө.
[...]си энэ харгын
[...]шөө зүргэхэн байхада
[...]оһоо бaряад ерэжэ,
[Б]урядтай бардам хубаалдаа.
[...]хые һургаһан аха нүхэртөө
[...]алын малшан этигээ.
[...]хые хамта үзэхэдөө
[...]рхэшээлш хүнгөөр харагдаа.
[...]рүүн Сенадай талмайһаа
[...]абарта Байгал хүрэтэр
[...]мэрүүн ута трактаар
[...]эбэтэй гэнжын хабираан.
[...]жэ Росси түрүүшынхеэ
[П]ушкинай уран дуутайгаар
[...] сүлөө гэһэн
[...]рдэни үгэ асараа һэн...
[...] үедэ Росси
[...]одоһоор бодоо тэмсэлдэ.
[...]бсүүн дээрээ нара гаргаа —
[Л]ениниие түрөө.
[...]н дэлхэйн дорьбосо
[Б]ольшевигүүдэй уряал зэдэлээ,
[...]эй ошонууд сасарһаар
[...]ймэрэй галда хүрөө.
[...]хэг сэсэн Росси
[...]улган һалхин дундуур
[...] холын харгыгаар
[...]орюута наашаа табилуулаа.
[...]даралта һургаал тарихадань, —
[...]арил хэды хатуушьег,—
[М]алшан Бурят зорнгжон,
[...]рхэн соогоо ургуулаа.
[...]сые зориһон харгые
[У]лаан шуһаар будан,
[...]уршадай вагонууд
[...]имшагтай хүндөөр хахираа.
[...]гай абла диилэн,
[Б]абушкинай дуун сууряатаа,
[...]игдаагүй Ранжуровай
[...]рид хоолой бадараа.
[...]ри ехэ гол замаа
[Р]осси, Бурят алдаагүй.
[...]у һүртэ революциин
[...]үеэн эбхэрэн ерээ.

Солото харгы — һуdаһан!
Сүлөөтэ аха Россие
Сүлөөтэ Бурят дүүтэйнь
түрүүшынхеэ холбон дэлгэрээ.
Илалта түгэс гол харгы!
Хэды олон дайсад
Исалан тэрээндэ добтолоод,
хажуудань шархяа хатаагааб!
Утаһан бүһэ дээгүүрээ
патронташ бэһэлһэн малшан
Уралай саанаһаа ерэһэн
абарагшаяа угтаа.
Аюулай үедэ харгымнай
хүсөө зангидан нэерээ.
Аха баатар Росситаяа
баатарнууд дабшаа бултаараа
Алдарта Эхэ оронойнгоо —
Совед Россин түлөө:
Ахадүүнэр иигэжэ бэеэ
нэрлээ һайн дураараа.
Урдахи һайхан зорилго
хэлбэришэгүй зориг түрүүлнэ.
Россин, Бурядай үбсүүн
яларма алтан одотой.
Харгыгаарнай хэзээшье
айлшаар ябахада болохо,
Харин дайсаар хэнэйшье
ябахагүйнь лабтай.
Гайхамшагта гол харгы!
Росси асараа энээгүүр
«Гал тэргэ» станогуудаа,
гаһар һайхан номуудаа.
Ашата Бурядай «һайндаа»
Москва хүрэтэр шэнхинээ
Арадай түрүүшын поэдэй
уран хонгёо дуунуудаар.
Түрүүшын трактор угтагдаа —
тунга тала хүнхинөө.
Түрүүшынгээ улаан ашаае
Бурят үдэшөө омогорхон.
Хамтын тарилгаһаа дэлгэрнэ
жаргалта байдалай тарян.
Ханибарисаанай гол харгы!
Коммунизмын мандаха орон!
Россин Кашино тосхондо
Ленинэй носооһон гэрэл,
Урданай харанхые үгы хэн,
Бурят талада яларaa.
Урагшаа гүйһэн энэ
дунгинама харгы гэрэлтүүлэн,
Ошото маягууд мүндэлнэ:
Волга, Енисей, Ангара...
Үнэр баян эхын
хүүгэдээр хэдыш олон бол,
Үрэ бүхэндөө хэзээшье
анхарал дураниинь хүрэдэг.
Үнинэй тала болонхой
үргэжэ хаража ябаһандань
Үнэн зүрхэнһөө Бурят
Россие эхэм гэдэг.
Үргэн даа Россин дайда!
Уужам даа һайхан сэдьхэлынь!
Үндэр ехэ зол жаргал —
тэрээнтэй замаа нэгэдэлгэн.
Хүндэтэ дахуулша партиимнай
һургаал, жэшээ, хэрэгүүд —
Хүсэ оруулжа ябаһан
мүнхын мүнхэ үндэһэн...
Хиталзама шангаар татаһан
хүжүүн булад хүбшэ —
Хизаарһаа хизаар хүрэтэр
Советскэ магистраль ханхинана.
Зуралзаһан поезднууд,
ниидэһэн түмэр утаһад...
Зоной ажабайдал
ханхинаан сооһоонь задарна.

СОЦИАЛИЗМЫН АГУУЕХЭ ИЛАЛТА

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Куйбышевска гидроэлектростанци. ТАСС-эй фотохронико.

АРАДАЙ АЖАХЫ

Промышленность

Союзна республикануудай эбтэй эетэй аха дүү бүлэ соо экономическа талаараа түрүүлжэ ябадаг республика болохо Российска Федерациин жэшээ дээрэһээ капиталистическэдэ орходоо советскэ ниитын болон гүрэнэй байгуулалтын онсо ехээр булюу һайн байһаниинь эли тодоор харагдана.

Российска Федерациин Европодохи хубидань промышленность орьёлмо ехээр хүгжөө. Гэхэтэй хамта, томо томо индустриальна базанууд, хүсэн түгэс металлургическа, нүүрһэнэй, машина бүтээлгын, химическэ заводууд, промышленностиин бусад һалбаринуудай олон зуун предприятинууд Уралда, Баруун, Зүүн Сибирьтэ, Алас Дурна зүгтэ, олон автономно республикануудта, автономно областьнуудта болон округуудта баригдаа юм.

Советскэ Союзда бүтээгдэдэг бүхы промышленна продукциин гурбанайнь хоёр хуби, орон дотор абтадаг бүхы электроэнергиин 67 процентнь, шэрэмэй 50 процентнь, буладай 59 процентнь, нефтиин 73 процентнь, газай 50 процентнь, арад зоной үргэн хэрэглэмжын зүйлнүүдэй ехэнхи хубинь мүнөө Российска Федерациин газар дээрэ бүтээгдэнэ.

РСФСР-эй газар дээрэ байдаг бүхы промышленностиин бүтээн гаргаһан продукци 1913 онойхитой сасуулбал 1956 ондо 30 дахин, тэрэ тоодо томо промышленностиинхи—42 дахин, машина бүтээлгын болон металл болбосоруулгын продукци 188 дахин ехэ болоһон байна. Мүн энэ турша соо хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай тоо 4,3 дахин олон болоо. Аяар 1930 ондо Российска Федерацида ажал хүдэлмэригүй хүн үгы болоһон байна.

1956 ондо 1913 онойхитой сасуулбал промышленностиин гол шухала продукци үйлэдбэрилгэ эды дахин ехэ болоо гэбэл: шэрэм—14 дахин; булад—16 дахин, хара металлай прокат—15 дахин; нүүрһэ малтан абалга—42 дахин; нефть—47 дахин; электроэнерги абалга—98 дахин; минеральна үтэгжүүлгэ—172 дахин; металл отолдог станогуудые бүтээлгэ—57 дахин ехэ болоо. Экономикоёо иимэ хурдан түргөөр хүгжөөгөөбди гэжэ капиталистическэ оронуудай алинииншье ядабаа эгээл хүгжэнги оронииншье һайрхаха үндэһэгүй!

Хүндэ промышленностиин бүхы һалбаринуудые түбхын түрүүндэ хүгжөөһэн ушар арадай хэрэглэмжын эд бараае таһалгаряагүйгөөр бүтээн гаргаха эрхэ нүхэсэл олгоо. Мүнөө бүхы Союз дотор нэхэгдэдэг хилгааһан, торгон, пумаажан бүдэй табанайнь дүрбэн хуби Российска Федерацида бүтээгдэнэ, 80 процент шахуу загаһан баригдана, эдеэ хоолой болон эд бараанай бусад зүйлнүүд айхабтар ехээр эндэ бүтээгдэдэг байха юм.

Советскэ хүнүүдэй шэн габьяатайгаар хүдэлмэрилһэнэй, социалистическэ мүрысөөнэй үргэн ехэ далайсатайгаар дэлгэрһэнэй, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин сэсэмэргэнээр хүтэлбэрилһэнэй ашаар лэ Российска Федерацида промышленность иимэ ехээр хүгжөө гээшэ.

***

Худөө ажахы

Совет засагай үедэ Российска Федерациин худөө ажахы эрид ехээр хубилаа.

Коллективизациин урда тээ, 1928 ондо РСФСР-тэ 775 совхоз, дүрбэн машинно-тракторна станци, 19 мянган колхоз, үмсын ажалтай таряашадай 12,3 миллион ажахы бии байһан юм. Харин 1957 оной эхиндэ 2793 совхоз, 5367 машинно-тракторна станци, 49 мянган колхоз бии болонхой.

Худөө ажахые эрид һайжаруулхын түлөө һүүлэй гурба-дүрбэн жэлэй туршада Коммунистическэ парти болон Советскэ правительство хэдэн ехэ хэмжээнүүдые бэелүүлээ. Тусхайлбал: худөө нютагууд түрүү техникээр хангагдаа, шэнэ, боро газар эдлүүрилэн ашаглагдаа, һайн хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд колхоз, совхоз болон МТС-үүдтэ эльгээгдээ, түсэблэлгэдэ шэнэ гурим оруулагдаа, худөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлэй болон худалдан абалгын сэн дээшэлүүлэгдээ. Эдэ бүгэдын ашаар таряан болон худөө ажахын бусад продуктнууд нилээд ехээр абтадаг болоһон байна.

1954 онһоо эхилээд 1956 он болотор—гурбан жэлэй туршада РСФСР-тэ 14939 мянган гектар шэнэ, боро газар хахалагдаа. Эгээл ехээр шэнэ газар иимэ хизаар болон областьнуудта хахалагдаа гэбэл (тэды мянган гектар): Алтайн хизаарта—2742, Чкаловска областьдо—1473, Омско областьдо—1133, Новосибирскэ областьдо—1036, Красноярай хизаарта 1002 мянган гектар хахалагдаһан байна.

Мүнөө Российска Федерациин худөө ажахыда миллион шахуу трактор (15 хүсэндэ оруулхада) хүдэлнэ. Хэрбээ 1919 ондо таряа хуряадаг комбайн үгы байһан һаа, 1956 ондо 250 мянган комбайн бии болоо. РСФСР-эй совхозууд болон МТС-үүд 1956 оной эсэстэ свёкло хуряадаг 6,4 мянган комбайнтай, хартаабха хуряадаг 21,1 мянган комбайнтай болоһон ба орёо оньһон бусад ондоо машинатай болоһон байха юм.

Иимэ ехэ хэмжээгээр худөө ажахыгаа хүгжөөгөөд байхадаа, мяха, һүн болон тоһоной хүн бухэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн зорилго Коммунистическэ партимнай табиба.

Российска Федерациин худөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд байгша, 1957 ондо бүри ехэ амжалтануудые туйлаа. Колхоз, совхозууд, район болон областьнууд таряа, һү, мяха, нооһо болон худөө ажахын бусад продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэжэ байнхай.

Ород оронии магтан дуулаһан шүлэг ба дуунууд

А. ПУШКИН

Сүлөөе хүсэжэ байһан сагтаа,
Сэжэ зүрхэндөө һэшхэлтэй
байһандаа
Сэдьхэлэйнгээ арюухан
эрмэлзэл хүсэлые
Сэхэ зорюулая Эсэгэ оройдоо!
Хани нүхэрни, этигыш намдаа:
Хабатай жаргалай одон
мандаад,
Хабтагай Россимнай нойрһоо
һэрихэл.
Хаанта засагай һандархай
дээр тиихэдэ
Хүнүүд нэрыемнай хүндэлэн
бэшэхэл!

Киримизи ЖАНЭ

адыгейскэ поэт

Аяар холуур харадаг болголсоол

Хабарай сэсэгүүдтэл һайханш
Хабатай, баян ород хэлэн,
Ханинар болгоо маниие гэжэ
Хальмаг, башкир, адыг
хэлэнэл.
Унаган хэлэнэйм угаа һайханш
бол,
Ород хэлэн үлүү һайхан лэ,
Ирагуу, хонгёо дуундал адляар
Эхэ орон соом таран зэдэлнэл.
Арюун замые манда нээлсээл,
Аяар холуур харадаг
болголсоол.
Энээнэй түлөө буурал адыгай
Энхэрэн юрөөнэ ород хүниие.

Ш. Нимбуев оршуулба.

А. МАНГАТХАНОВ

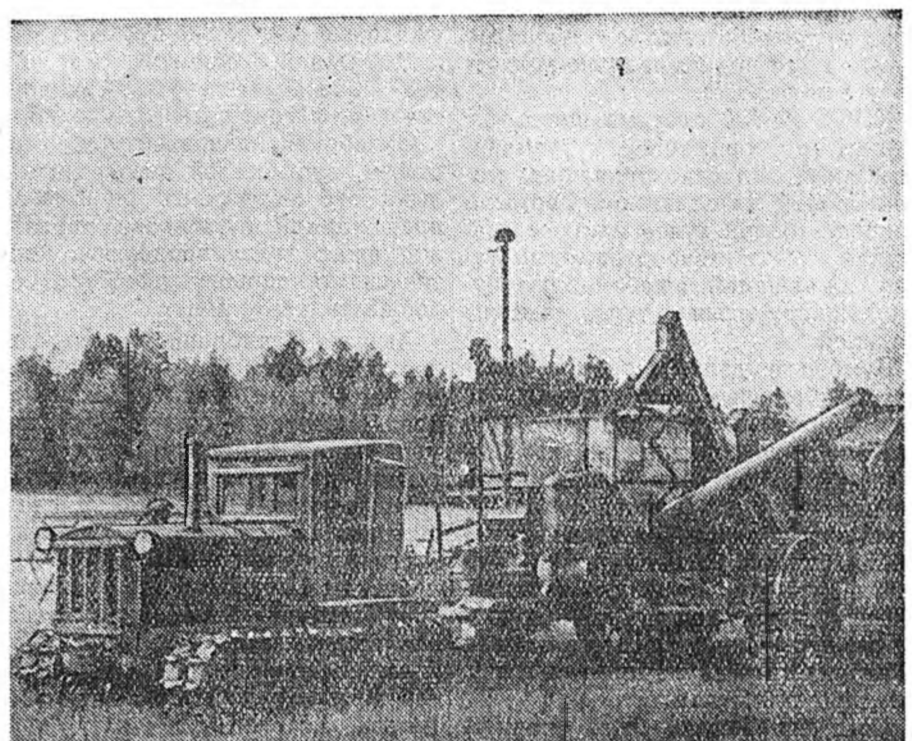
Алдарта Росси

(ДУУН)

Баргажан, Сэлэнгэ
мүрэнүүднай
Байгалхан далайда
шудхарнал.
Баранхан совет
арадууднай
Баянхан Россидаа
хамтарнал.
Сэлэнгэ, Баргажан
мүрэнүүднай
Сэлгеэхэн Байгалдаа
шудхарнал.
Совет баран арадууднай
Суутайхан Россидаа
хамтарнал.

Аажамхан олон
мүрэнүүднай
Арюухан Байгалдаа
шудхарнал.
Ажалшан баран
арадууднай
Алдарта Россидаа
хамтарнал.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ.

Л. Хайдуровай фото.

Эдэ хуудаһануудые Р. Бимбаев эмхидхээ

Республикын арадай ажахын ба культурын выставкэ дээрэһээ

Үсэгэлдэр, ноябриин 2-ой үдэр выставкын павильонуудта хүн зон баһал олон байба. Үглөөгүүр эртэһээ абаад Улан-Удэ городой ажалшад, мүн хүдөө нютагуудһаа ерэһэн түрүү хүнүүд культура ба амаралтын парк тээшэ, городой ордон, байшангууд соогуур эмхидхэгдэһэн павильонууд худар субаба.

Паркын зүүн хойто буланда ехэхэн талмай дээрэ жэрылгэн табигдаһан хүсэ ехэтэ элдэб маркын трактор, машинануудай, сэнхиршье, улааншье, ногооншье шэрэнүүдтэй олон тоото хүдөө ажахын машинануудай, зэр зэмсэгүүдэй хоорондуур хүнүүд бүришье олон. Энэ павильоной үүдэндэ дүтэхэнэ үзэсхэлэнэйхиие жэшээ болгон табигдаһан хуушанай модон анзаһые хүнүүд, илангаяа залуушуул аргагүйгөөр һонирхон харана. Энэ анзаһанай хажууда шанга шангаар бажаганаса энеэлдээн оройшье таһарнагүй.

—Энээхэн анзаһые хаанаһаа уудалжа гаргаа гээшэб?

—Энэшни үбгэ эсэгэнэрэймнай эдихэ талхаа ургуулжа байдаг зэмсэг лэ даа.

—Баһал сагшье һэн байна даа.

«С-80», «ДТ-54», «КДП-35», «Беларусь», «СХТЗ», «ДТ-24» гэхэ мэтын тракторнуудай хажууда тохиижо байхадаа нээрээшье энэ анзаһан энеэдэ хүргэхөөр.

Тээ саанань вертолёдой хажууда улаахан галстугтай һургуулиин үхибүүд үймэлдэнэ. Тэдэнэй дунда томошуулшье бии. Самоледуудай, вертоледуудай арадай ажахын элдэб хүдэлмэринүүдтэ хайшан гэжэ жэл бүри ехээр хэрэглэгдэдэг болоҗо байһан тухай залуухан механик хүбүүн суглаpагшадта һонирхолтойгоор хөөрэнэ. Вертолёдто ямаршье аэродром, тэгшэ тала гэжэ хэрэггүй, байра дээрэһээн дэгдээд ябашаха шадалтай. Тиимэһээ манай эндэ, илангаяа ой модоной промышленностьда хэрэглэгдэдэг байна. Ямар нэгэн газарта түймэрэй носоо һаань, дуратай газартаа бууха шадалтай. Мүн хүдөө ой тайга соо ажаллажа байдаг ангуушадта ехэ туһа хүргэнэ.

Хүдөө ажахын олон тоото павильонуудай, стенднүүдэй дэргэдэ хүнүүд олон. Паркын зүнай театр соо эмхидхэгдэһэн Бичурын совхозой стендын дэргэдэ олон хүнүүд нэгэ эхэнэрэй хөөрөө шагнажа байба. Совхозой главна зоотехник нүхэр Сахарова хайшан гээд малай ашаг шэмэ ехэдхэһэн тухайдаа лекци уншажа байһан байгаа.

—Манай совхоз эмхидхэгдэһээр жэлшье болоогүй. Тиибэшье, энэ сагта совхозой хүдэлмэришэд үнеэдэйнгээ һү үгэлгые дээшэлүүлхэ, түл абалгаяа олошоруулха, нооһо ехээр хайшалха талаар тэмсэлдээ яһала һайн амжалта туйлажа байна,—гэжэ нүхэр Сахарова хөөрэнэ. —Үбэлэй һарануудта үнеэдээ байрада байлган, нормын ёһоор эдеэлүүлдэг, зундаа бэлшээреэ һэлгэжэ байгаад, үдэр һүнигүй адуулдаг болоһоной ашаар нёдондонойхиһоо—колхозуудаараа байхынхиһаа—хоёр тэды ехэ һү һаадаг болообди. Үнеэн бүриһөө хоёр мянгаад литр һүн һаагдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ мал бүхэнһөө 68 толгой түл абаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 91 толгой абажа түлжүүлэгдээ.

Хирэ-хирэ болоод лэ хүнүүд асуудал һурана. Нүхэр Сахарова тодо һайн харюунуудые үгэжэ, хүнүүдтэй хөөрэлдэнэ.

Хажуудань үүлтэртэ хонидой Боргойн совхозой стенд. Эндэхи олон тоото стеднүүдые ябажа хараха зуураа, дунда зэргын бэетэй, һалхи наранда хүрилһэн шарайтай, табяад наһанай нэгэ хүн Боргойн совхозой стендын дэргэдэ ерэжэ зогсоно. Энэ хүмнай совхозой суута хонишон Балдан Самбуевич Дабаев байшоо. Балдан Самбуевич арбаад жэлдэ совхозойнгоо хонидые үдхэлсэжэ байнхай. Мүнөө жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 114 хурьга абажа түлжүүлһэн байха юм.

—Үшөө зуу гаран хонин шэнэ жэлэй гаратар хэнзэлхэ. Тиигэжэ мүнөө жэлдэ зуун хонин бүридэ зуун гушан хурьга абаха һанаатайб,—гэжэ суута хонишон хөөрэнэ.

—Хайшан гэжэ ажаллахадаа түл иимэ һайнаар абана гээшэбта? —гэжэ хажуудань байһан нэгэ үбгэжөөл хонишондо хандаба.

—Тиимэ һайрхажархихоор үлүүшье юу хэжэрхихэ һэмбиб. Оролдохол хэрэгтэйл даа. Хонидоо үбэл хурьгалуулнабди. Хониднай искусственна аргаар үрэжүүлэгдэдэг. Энэ хүдэлмэриие бидэнэр, ахалагша хонишод өөһэдөө үнгэргэдэг заншалтайбди. Һубайрхагүйнь тулада хонидые дабтажа үрэжүүлхэ, хүгтэй хусануудые табижа, ороондо ороогүй хонидые элирүүлээд, дахин үрэжүүлхэ хэрэгтэй. Мүнөө жэлдэ манай отарада нэгэшье хонин һубайраагүй. Тиихэдэ олон хони хэнзэлүүлнэбди. Ерэхэ жэлдэ бүришье олон хони хэнзэлүүлхэ һанаатайб. Хойто жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө зуун табиһаа үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ зорилго урдаа табяад ажаллажа байгдана.

Энэ павильоной урда тээхи зэргэлээ павильондо ороходо Хүдөө ажахын министерствын зоотехник нүхэр Михайлов үнеэдые хайшан гэжэ зүбөөр һааха тухай лекци уншажа байба.

Республикын хүнгэн промышленностиин павильондо зон олон. Республикымнай элдэб олон фабриканuудай, артельнүүдэй нэхэжэ, оёжо байдаг янза бүриин эд бараанууд, үбэлэйшье, зунайшье, хабар намарайшье, дотор гадаршье, торгоншье, нооһоншье хубсаһанууд зохидоор дэлгээтэй, үлгөөтэй. БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрикада нэхэгдэдэг сэнхир, ягаан үнгэтэй бамбагархан хүнгэн хүнжэлнүүд илангаяа зоной анхаралые татана.

Эндэһээ гараад, ашагта малтамалай павильондо ороходо хүнүүд манай Бурят-Монголдо ямар ашагта малтамалнуудай абтадаг байһантай танилсажа, янза бүриин шулуунуудые, алта, молибденүүдые һонирхон харана.

Үдын хойно выставкын павильонуудта хүнүүд бүри олоороо ябажа хараба.

Үнэн сэхэ ажалай үрэ

Жэл ерэхэ бүри советскэ арадай ажабайдал улам һайжаржа байна. Энээниие манайшье республикын ажалшадай жэшээ дээрэһээ харамаар. Республикымнай колхозникууд, механизаторнууд, промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд баян дэлгэр ажаһуудалтай болоо. Өөрын гэртэй, хүнгэн машинатай, мотоциклтай болоһон хүнүүд ехэ олон юм.

Дамби Дашиевич Будаев хорин жэл соо Сэлэнгын МТС-тэ ажаллана. Нүхэр Будаев хэдэн жэлэй туршада тракторист ябаад, һүүлээрнь бригадир болоо һэн. Мүнөө энэ нүхэр МТС-эй түрүү бригадануудай нэгые хүтэлбэрилнэ. Үнэн сэхэ ажалайнгаа түлөө ехэ салин абана. Энээнэй ашаар Дамби Дашиевич шанга шадалтай ажаһуудаг болоо. Нүхэр Будаев өөртөө «Победа» гэжэ хүнгэн машина худалдажа абаа. Энэ машинаараа бригадынгаа таряалан дээгүүр дуратай сагтаа гүйлгэжэ, хүдэлмэришэдтөө зохихо туһаламжа үзүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1-дэхи тракторна бригадын бригадир Д. Д. Будаев өөрынгөө машинаар ажалдаа гарахаяа байна.

Ф. Моренец.

Партизануудтай уулзаба

Суулгын дунда һургуулиин (Мухаршэбэр) һурагшад, багшанар үнинэй партизануудтай, граждан дайнда хабаадагшадтай һаяхан уулзаба. Партизан ябаһан Куприян Галактионович Павлуцкий, Афанасий Тимофеевич Матвеев гэгшэд граждан дайнда хабаадагшадай баатарлиг тэмсэл тухай һурагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Эдэ хоёр үбгэд Гашей нютагһаа эхилээд оронойнгоо зүүн хизаар хүрэтэр интервентнүүдые намналсаһан байгаа.

Нүхэд Павлуцкий, Матвеев һурагшадта хандаха зуураа иигэжэ хэлэбэ:

—Та, залуушуул, аба эжынгээ, аханарайнгаа халуун шуһаяа адхаһые, ами наһаяа хайрлангүй таакадта зол жаргал олгоһые хэзээшье мартангүй, эрхимээр һураха, ажаллаха ёһотойт.

Багшанар, һурагшад партизануудта хандан харюугай үгэ хэлэжэ, үни удаан жэлдэ жаргажа һууһыень тэдэнэртэ хүсэбэ.

Б. Цыренов.

Бидэ хэмэл одые харабабди

Октябриин 25-най үдэшын 7 час 16 минутада хэмэл одые нюдөөрөө хараһан байнабди. Наранай ороһоной һүүлээр, үдэшын сэнхир хүхэ огторгойдо баруун урда зүгһөө зүүн хойшоо шэглэн ябаһан ялагар мүшэ харабабди. Энэ мүшэн оройдоо хахад минутын туршада сэнхир огторгойе зуран, үгы болоһон байна.

Энээн тухайгаа редакцида мэдээсэхэ зуураа, бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ хэмэл одые, мүн ракетэ-һомые бии болгоһон манай советскэ эрдэмтэдэй ехэ туйлалтаар омогорхохо ёһоороо омогорхонобди. Энэ одые Алцагай сомоной Подхулдочо гэжэ газарта хараабди.

Түрэл оронойнгоо аша туһада саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахыень советскэ эрдэмтэдтээ хүсэнэбди.

П. Цыренов,
Х. Бадмаева,
Д. Жамбалдоржиев.

Тори.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан митинг Шанхайда болобо

ПЕКИН, ноябриин 1. (ТАСС). Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан митинг Шанхайда үсэгэлдэр болоо гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Олон зоной хабаадалгатай энэ митингдэ 7 мянга гаран хүн хабаадалсаа.

Шанхайн профсоюзуудай ф... рациин түрүүлэгшэ Чжунь М... үгэ хэлэхэ зуураа, Шанхайн ... миллион 500 мянган хүдэлмэр... дэй үмэнэһөө советскэ арадые, ... ветскэ хүдэлмэришэдые агу... һайндэртэйнь дашарамдуулан ... луунаар амаршалаа.

„Эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд Сириие дэмжэнэ“

ДАМАСК, октябриин 31. (ТАСС). Ази, Африкын оронуудай һаналаа нэгэдэлгын конференци зарлаха талаар бэлэдхэлэй комитедэй делегаци октябриин 30-да Дамаск ерээ. Советскэ Союзай, Индиин, Хитадай Арадай Республикын, Японой, Египедэй, Монголой Арадай Республикын, Алжирай, Камерунай болон Иорданиин түлөөлэгшэд тус делегацида ороно.

Сириин олониитэ делегациин гэшүүдые аэродром дээрэ энэрхы халуунаар угтажа байба.

Делегациин гэшүүдэй тогт... гостиницын урда тээхи тал... дээрэ олон мянган зоной мит... болоо. Митинг дээрэ үгэ хэл... Египедэй түлөөлэгшэ Халед ... Эд-Дин делегациин гэшүүдэй ... һөө иигэжэ мэдүүлбэ: Ази, А... кын арадуудһаа бидэнэр таа... халуун мэндэ асарбабди. Бид... таанартай хамта империализ... эсэргүүсэн тэмсэхэбди гэжэ ... дүүлнэбди. Дэлхэйн бүмбэрсэг... найрамдалда дуратай бүхы ... дууд Сириие дэмжэжэ байна.

Оманда Англиин добтолго үргэлжэлһөөр

КАИР, октябриин 31. (ТАСС). Англиин самолёдууд Оманай тосхон һууринуудые зэрлиг муухайгаар бомбодоһоор гэжэ Каирта байдаг Оманай түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Англиин сэрэгэй абажа ядаһан Джебель Эль-Ахдар гэжэ нютагта аадар мүндэр шэнги олон бомбо хаяг... гэжэ тэрэ хэлэбэ. Англиин с... Эхэ орондоо дуратай оманайхи... олоорнь тушаажа, тэдэниие хэ... гы шэрүүнээр зобооно гэжэ мүн... мэдээсэгдэнэ.

Франциda правительство байгуулагдаагүй зандаа

ПАРИЖ, октябриин 31. (ТАСС). Франциин правительство байгуулхые зүбшөөһэн тухайгаа радикал-социалист Феликс Гайяр октябриин 30-най үдэшэлэн республикын президентдэ дуулгаа. Энэ Гайярһаа ...да тээ, сентябриин 30-һаа эхи... 5 хүн Франциин правительство ...гуулха гэжэ ядаад орхиһон б...

Турциин сэрэгэйхид Сириин хилэ руу дахин буудаба

ДАМАСК, ноябриин 1. (ТАСС). Сири Турци хоёрой хилэ шадар байдаг Аль-Кунейтра гэжэ тосхон руу Турциин сэрэгэйхид буудажа эхилээ гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Сириин жандармериин подразделенинүүдэй тосхондо ерэхэдэнь Турциин сэрэгэйхид улам ехээр буудаа.

Турциин сэрэгэйхидэй энэ шэнэ хорото ябуулга тухайнь тэмдэглэхэ зуураа «Аррай Аль-Амм» га... иигэжэ бэшэнэ: Сириин хил... холо бэшэ газарта, Турциин ба... урдахи эрье шадар Хойто-Атла...ческа хархис бүлэглэлэй сэрэгү... һургуули хэжэ эхилһэнһээнь хо... иимэ хорото ябуулганууд б... олоор хэгдэдэг болобо. Тиибэ... Сириин арад хэзээдэшье бэлэн б...на гэжэ газетэ заана.

Англиин хуурай газарай, далайн сэрэгэй зэбсэгтэ хүсэнүүд Дундада далайн зүүн захада сугларна

БЕЙРУТ, ноябриин 1. (ТАСС). Англиин сэрэгүүд Кипр арал дээрэ сугларжа байна гэжэ «Аль-Джарида» газетэ мэдээсэнэ. Англиин сэрэгэй зарим корабльнууд Из...лиин портнууд тээшэ шэглээ г... газетэ заана.

Турциин сэрэгэй самолёдууд Сириин хилэ руу ниидэн ороно

ДАМАСК, ноябриин 1. (ТАСС). Сириин пропагандын хэрэгые эрхилдэг управлени мэдээсэл толилоо. Сириин хилэ руу Турциин самолёдуудай үшөө дахин ниидэжэ ороһон тухайнь тэрэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Октябриин 31-нэй үглөөгүүр Турциин хоёр самолёт Сириин хилые дабаад, зүүн тээһээ баруулжаа Арейн гэжэ газар дээгүүр ниидээ гэжэ мэдээсэл доторнь хэлэгдэнэ. Нүгөө самолёдынь Мейдан Акбас гэжэ газар дээгүүр ...руун тээһээ зүүлжээ түргөөр ...дэн гараа.

Мүн энэ үдэр оройшог 4 мо...той танигдаагүй самолёт мян...метр дээгүүр Абу-Каб гэжэ га... дээгүүр баруун тээһээ зүүлжээ ...дэн гараа. Тээ байтараа Тур... хоёр истребитель Сириин хилые ...баад, Сириин газар дээгүүр ба... тээһээ зүүлжээ ниидэн, Ирагай ...руу шэглээ.

Советскэ район Агууехэ һайндэрэй урда тээ

Экономическа талаар эгээл хүсэтэ дэлхэйн гүрэнүүдэй нэгэн болотороо хүгжөөд, Советскэ Союз 40 жэлэйнгээ алдарта ойе угтажа байна. Социалистическэ ажахын системын булюу һайн байһандань түшэглэн, Коммунистическэ парти урдань гээгдэнги байһан таряашадай орониие түүхэтэ богонихон болзор соо хүсэн түгэс индустриально-колхозно гүрэн болгоо.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, манай ороной интеллигенци промышленность болон хүдөө ажахые саашадаа хүсэтэ ехээр дэбжээхын түлөө, ажалшадай ажабайдалые бүри һайжаруулхын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ түрүүшын одые табижа, советскэ наукын туйлаһан энэ агуу ехэ илалтань социализмын хэмжээлэшэгүй булюу һайн байһыень эли тодоор харуулна. Гансал социализмын үедэ үйлэдбэриин хүсэн, наука болон техникэ бушуу түргөөр, эрид шууд хүгжэнэ. 40 жэлэй туршада Совэдүүдэй ороной туйлаһан түүхэтэ ехэ илалтанууд Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро туйлагдаа.

Советскэ Союзай бүхы арадуудтай нэгэн хамта манайшье Советскэ районой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө амжалта ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнхай.

Ажал хүдэлмэридөө эрхим һайн амжалтануудые туйлан бүгэдэарадай һайндэрые угтаха гэһэн уряа лозунг доро Советскэ районойхид Агууехэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэнэ. Октябриин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые зүбшэн хэлсэхэдээ, манай районой ажалшад 1957 ондо дүүргэхээр ехэ социалистическэ уялгануудые абаһан байна.

Октябриин һайндэрэй урда дэлгэрһэн мүрысөөнэй онсо өөрэ зүйлынь юуб гэхэдэ, энэ мүрысөөндэ арад зомнай бүгэдөөрөө хабаадажа, ажал хүдэлмэридөөшье, политическэ талааршье айхабтар ехэ дэбжэлтэ харуулна.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысэжэ, манай районой 4 предприятиһаа бэшэ, бүхы промышленна предприятинууд 9 һарынгаа даалгабариие амжалтатайгаар дүүргээ. 1957 оной 9 һарын туршада бүхы түхэлэй продукци гаргаха түсэб район дотор 104,7 процентээр дүүргэгдэжэ, 8 миллион гаран түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур бүтээгдэһэн байна. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб 102,9 процентээр дүүргэгдээ. Бүтээн гаргагдаһан продукциин өөрынь үнэ 2,2 процентээр доошолуулагдаа. Уралан нарижуулгын дурадхалнуудай бэелүүлэгдэһэнэй ашаар 2 миллион шахуу түхэригэй алмалта хэгдээ. Октябриин һайндэрые угтуулан дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ 7 мянга шахуу хүдэлмэришэд хабаадана. Тэдэнэй 700 шахуу хүниинь жэлэйнгээ, мүн тэрээнһээ ехэшье нормоёо дүүргээ, тиихэдэ 2 мянга шахуу хүн халаанайнгаа даалгабариие 130—150 процент дүүргэнэ. Шэлэй заводой шэл шанагшад Ступаков болон Садовников, судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд Левагин, Карпов, Зайцев болон Рубцов ба бусад иимэ түрүүшүүлэй тоодо оролсоно.

26 промышленна предприятида («Механлит», ГЭС, архиин завод), халаанайнгаа даалгабариие дүүргэдэггүй хүдэлмэришэн үгы болонхой.

«Механлит» заводой эбтэй эетэй коллектив (директорынь нүхэр Бурлов, парторганизациинь секретарь нүхэр Панютин, завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Тихонова) Октябриин урда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ гарагшадай зэргэдэ ябалсана. Тус завод 9 һарынгаа түсэбһөө гадуур 2 миллион түхэригэй продукци бүтээгээ, түсэбһөө гадуур «МАЗ-200» гэжэ маркын 13 автомашина, 18 трактор заһабарилаа. Ажалай бүтээсэ 110 процентээр дээшэлээ, гол шухала продукциин өөрынь үнэ түсэбһөө гадуур 4,5 процентээр доошолоо.

Судно-заһабарилгын завод (директорынь нүхэр Крутояренко, партийна организациинь секретарь нүхэр Санжинов) мүн лэ ехэ амжалта туйлаба.

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ мүрысэн, шэлэй механизированнэ заводой хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд предприятиингаа хүдэлмэриие һайжаруулхын түлөө эршэ хүсөө, оюун бэлигээ ехээр бадаруулан ажаллаа юм.

Кооперативна болон нютагай промышленностиин хүдэлмэришэд ажал хүдэлмэридөө баһал ехэ амжалтануудые туйлан, һайндэрөө угтажа байна. Тусхайлбал, кооперативна промышленностиин предприятинууд 9 һарынгаа түсэбые 9,7 процентээр үлүүлэн дүүргээ. Тэрэшэлэн, оёдолой фабрикын коллектив (директорынь нүхэр Шарапов, партийна организациинь секретарь нүхэр Лошукова) абаһан социалистическэ уялгаяа, мүн түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээ. Бүри августда тус фабрика жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэрхиһэн байна.

Творческо хүдэлмэрилэгшэд гайхамшагта амжалтануудые туйлан, һайндэртөө ерэбэ. Залуу поэт Николай Дамдинов манай үеын хүнэй ажабайдал тухай поэмэ бэшээ, мүн киносценари бэшэжэ дүүргээ. Энэ сценаринь Свердловскэ киностудида абтаа. Бурят-Монголдо болоһон граждан дайнай үеые харуулһан «Шаралдайн бүлын эсэс» гэһэн зүжэг уранзохёолшод нүхэд Н. Балдано С. Метелица хоёр бэшээ юм.

Манай уранзохёолшод Забайкальеда болоһон революцида хабаадагшадай, мүн хүдөө ажахын, промышленностиин болон соёл культурын суута хүнүүдэй хэдэн портрет дүүдые зураа. Манай композиторнууд хэдэн томо томо хүгжэмтэ зохёолнуудые бэшээ. Тэрэ тоодо «Моргоон абгын ааша» гэһэн бурят-монголой түрүүшын хүгжэмтэ комеди (Ямпилов), «Инаг дуранай түлөө» гэжэ шэнэ балет (Батуев), «Бурят-Монгол» гэжэ кантата (Аюшеев) оролсоно.

Бурят-Монголой драмын театр 40 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулан Н. Погодиной «Кремлиин курантнууд» гэжэ зүжэг харуулхань.

Оперо болон баледэй театр хэдэн томо томо классическа зохёолнуудые энэ турша соо табяа. 40 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулан энэ театр, Тихон Хренниковэй «Шуурган дундуур» гэжэ советскэ оперо бэлэдхээд харуулаа.

Промышленность, соёл культура хүгжөөхэ, аймагайнгаа ажалшадай ажана тэниглэн байдалые, культурна хэмжээень дээшэлүүлэн һайжаруулха хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлан, бүгэдэарадай һайндэрые угтаха ба үнгэргэхэ гэһэн гол ехэ эрмэлзэлгэдэ абтан, бүхы партийна организацинууд мүнөө хүдэлмэрилжэ байнхай. Хүн зоной дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Лекци, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүд элдэб олон темэдэ хэгдэнэ. Мүнөө промышленна предприятинуудта, культурын болон искусствын эмхи зургаануудта баяр ёһололой суглаанууд боложо эхилээ. Районой болон городой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд элидхэл хэнэ.

Үнинэй большевигүүд, Октябриин революцида, граждан дайнда хабаадагшад ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Һаяхан КПСС-эй райком урдань партизан ябаһан хүнүүдэй болон үнинэй коммунистнуудай зүблөө үнгэргэжэ, Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай асуудал тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байна. Олон промышленна предприятинуудта, һургуулинуудта болон дээдэ һургуулинууд... та революционно тулалдаанда ...баадагшад, үнинэй партизан... залуу хүдэлмэришэдтэй, һураг... тай, студентнэртэй уулзаһан б...на.

Совет засагай түлөө тэмсэ... ами наһаяа үгэһэн хүнүүдэй ду... хаалые Советскэ районой ажал... арюун нангинаар сахина, тэд... хүүрыень оролдосотой энэрхы... сэбэрлэн шэмэглэнэ. Гансал Со...скэ райондо 8 мемориальна до... хадагдаа. Эдэ досканууд Окт...риин революциин, граждан дай... үеын үйлэ хэрэгүүдтэй холбо... газарнуудта тодхогдоно. 1918—... онуудта большевигүүдэй ни... группын байрлаһан гэртэ, мүн ...байкалиин Советүүдэй большев...скэ комитедэй ба гүйсэдхэхы к...тедэй байһан гэртэ Сове... райондо мемориальна доска... һаяар хадагдахань. Тусхайл... мүнөө ЦСУ-гэй байдаг гэртэ ...ондо Сибириин Совердүүдэй ...ральна Комитет байһан юм.

Манай районой культурно-г...рэлэй эмхи зургаанууд Агууехэ ...тябриин 40 жэлэй ойн һайнд... эдэбхитэйгээр бэлэдхэнэ.

Манай Эхэ ороной алдарта ... арюун һайханаар угтахын түл... һайндэр болотор үлэһэн саг... районой партийна организаци б... шадалаараа шармайн орол... Энэ агуухэ һайндэрые ажал ... дэлмэридөө, культурна байгу...тадаа шэнэ амжалтануудые туй... угтаха байнабди.

С. БАДМАЦЫРЕНОВ,
КПСС-эй Советскэ райком... секретарь.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-... культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н-00571. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5717.